

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

वर्धा जिल्हा

१९९१-९२

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - वर्धा

१९९१ - ९२

अर्थ व सांख्यिकी, संघालनालय,

नियोजन विभाग,

महाराष्ट्र शासन,

मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९१-९२

दुष्टीक्षेपात जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बा	ब	परिमाण	वर्धा जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१.	२.	३.	४.	५.	६.
[एक] प्राकृतिक रचना :-					
अ) भौगोलिक स्थान					
१) उत्तर अक्षांश	अंश		२०.१८ ते २१.२१	१६.४ ते २२.१	
२) पूर्व रेखांश	अंश		७८.३० ते ७९.१५	७२.६ ते ८०.९	
ब) हवामान					
१) किमान तापमान	सेल्सिअस		१०.४	५.४	
२) कमाल तापमान	सेल्सिअस		४६.९	४८.७	
३) पर्जन्य [सरासरी] १९९१-	मि. मि.		१०८३.८	उ. ना.	
क) प्रशासकीय विभाग [१९९२]					
१) तालुके	संख्या		८	३०३	
२) पंचायत समित्या	संख्या		८	२९८	
३) टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या		—	२२६	
४) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या		७	२९८	
५) शहरे	संख्या		६	३३६	
६) गावे [एकूण] १९८१	संख्या		१३७१	४१८३३	
१) निर्जन/ओसाड	संख्या		३५६	२४७९	
२) वस्ती असलेली	संख्या		१०१५	३९३५४	
७) क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.		६३१०	३०७७१३	
[दोन] प्रशासकीय संख्या [३१.३.१९९२]					
१) पंचायत समित्या	संख्या		८	२९८	
२) महानगरपालीको	संख्या		—	११	
३) नगरपरिषद	संख्या		६	२२८	
४) रुटक मंडळे	संख्या		—	७	
५) ग्रामपंचायती	संख्या		[x] ५०२	२५८४८	
[x] गट ग्रामपंचायती धरून					
६) पोलीस स्टेशनस	संख्या		१६	८३३	
[३१.१२.१९९२]					
७) पोलीस ऑऊट पोस्ट	संख्या		५		
[३१.१२.१९९१]					

पूढे चालू...

१	२	३	४	५
[तीन]	<u>लोकसंख्या [जनगणना १९९१]</u>			[१९९१]
१]	ग्रामीण लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	७८२	४८३९६
२]	नागरी लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	२८३	३०५४२
३]	एकूण लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	१०६५ [१९८१]	७८९३८
४]	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या [जनगणना १९८०]	आकडे हजारात	३६	८७५८
५]	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९८१]	टक्केवारी	३.९३	११.०९
६]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [जनगणना १९८०]	आकडे हजारात	१४२	७३१८
७]	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९८१]	टक्केवारी	१५.३५	९.२७
८]	पुरुष [१९९१]	आकडे हजारात	५४९	४०८२६
९]	स्त्रीया [१९९१]	आकडे हजारात	५१६	३८११२
१०]	स्त्री पुरुष प्रमाण [१९९१]	१००० पुरुषां मध्ये स्त्रीयांचे प्रमाण	९४०	९३४
११]	धनता [१९९१]	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१६९	२५७
१२]	<u>साक्षरतेचे प्रमाण</u>		[१९८१]	[१९९१]
१]	एकूण	टक्केवारी	५१.०२	६४.९
२]	पुरुष	टक्केवारी	६०.९२	७६.५६
३]	स्त्रीया	टक्केवारी	४०.५७	५२.३२
४]	राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	संख्या	५	—
[चार]	<u>कृषि [अस्थाई]</u>		१९८८-८९	१९९०-९१
१]	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६२९	३०७५८
२]	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	६७ [१०.६५]	५४१० [१७.५९]

१.	२.	३.	४.	५.
३]	<u>शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन</u>			
	अ] बिगर शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	२९	११११
	ब] पडीत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन एकूण [अ + ब]	— " —	१८	१७१७
४]	<u>पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन</u>		४७	२८२८
	१] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	४७	१५१९
	२] झाडे झुडपाखालील जमीन	— " —	८	१८०
	३] लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	१८	१०२८
५]	<u>पडीत जमीन</u>			
	१] चालू पड	हजार हेक्टर	१४	९१०
	२] इतर पड	हजार हेक्टर	२४	९७३
६]	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>			
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४०४	१८२१०
	२] हुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	१५	३११६
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	४२०	२१०२६
७]	<u>ओलित क्षेत्र</u>			
	१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२३	२११८
	२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	३८	२७१६
८]	<u>महत्वाच्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र</u>	हजार हेक्टर	२३	—
९]	<u>वहीतधारण जमीन [१९८५-८६]</u>	अंतीम		[१९९०-९१]
	१] २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या[००]	५२९	अर्थाई ६००९
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या[००]	७२९	१२७३६१
	३] १० हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या[००]	५३	२५८७८
१०]	जमीन महतूल वसूली [९१-९२]	लाख रुपये	१.५५	४४११
११]	जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	१६३२	१५५४६२
१२]	पंचायत समित्यांचा उपकर [१९९१-९२]	हजार रुपये	१२४८	६३८८८

१.	२.	३.	४.	५.
[पाच]	<u>पशुसंवर्धन [पशुगणना १९८७] [अस्थाई]</u>			
१]	पशुधन [एकूण]	संख्या हजारात	६६७	३४२५५
२]	गाई व बैल	संख्या हजारात	४२४	१६९४४
३]	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	५१	४७५६
४]	मेंढ्या	संख्या हजारात	७	२८७३
५]	शेळ्या	संख्या हजारात	१७८	९१९५
६]	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	१५५	२४८३९
[सहा]	<u>सहकार [१९९१-९२]</u>			
१]	सहकारी संस्था	संख्या	१३२१	११२०२३
२]	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	७२६	१९७२६
३]	प्राथमिक कृषि सहकारी पतस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	१२६	८२७७
४]	दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	२८९	१४०६९
५]	प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेले कर्ज	रु. कोटीत	१०.८२	७७५
[सात]	<u>जलसिंचन [३०.६.१९९२ रोजी]</u>			
	[पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र]			३०.६.९१
१]	मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	—	२१ उ. ना.
२]	मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	६ ६६	१७१ उ. ना.
३]	लघू प्रकल्प [पूढ भाग] लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	४८ ८	१५५ उ. ना.
४]	सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	$\frac{१९८८-८९}{१८}$	$\frac{१९९०}{१२९५}$
[आठ]	<u>उद्योग [१९९१ अखेर]</u>			[१९९० अखेर]
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१४५	२७४६५
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१३२	२४११९
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून सप्टेंबर १९९२]	संख्या	१	१४०
४]	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टन	२०	४१२४
५]	सर्व छोट गिरण्यांची संख्या	संख्या	३	१२२

१.	२.	३.	४.	५.
[नऊ]	<u>वीज [३१.३.१९९२]</u>			
१]	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी.	संख्या	१२४६	३९६६१
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावाची संख्या	संख्या	१२४०	३९४१३
३]	वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [१९९१-९२ अखेर पर्यंत]	संख्या हजारात	३४	१६१५
४]	गोबर गॅस संयंत्रे [३१.३.१९९१ पर्यंत]	संख्या	९१०६	३४८३६
[दहा]	<u>सार्वजनिक आरोग्य [१९९१-९२]</u>			
१]	रुग्णालये	संख्या	९	७६८
२]	दवाखाने	संख्या	४३	१८९६
३]	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	२७	१६७२
४]	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे [x]	संख्या	—	८१
	[x] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे म्हणून श्रृंगीवाड झाल्यामुळे संख्या कमी झाली.			
५]	एकात्मिक बाल विकास योजना गट	संख्या	१	१३१
६]	अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले.	संख्या	उ. ना.	१५६९०.२१
[अकरा]	<u>शिक्षण [प्राथमिक]</u>		१९८९-९०	१९९१-९२
१]	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	९९१	६०१८२
२]	एक शिक्षकी शाळा	संख्या	२६१	१३१८७
३]	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	१४३	१०६५६
४]	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	४	२७२
५]	प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी.	संख्या	३६	३९
[बारा]	<u>दुय्यम शिक्षण</u>			
१]	दुय्यम शाळा	संख्या	१८६	१०५२०
२]	शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१०८	६०१६
३]	शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	३	१८६
४]	प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी.	संख्या हजारात	३५	३२
[तेरा]	<u>उच्च शिक्षण</u>			
१]	संस्था	संख्या	१०	११६६
२]	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१४	११४१

१	३	३	४	५
---	---	---	---	---

[चौदा] अ] पौढ शिक्षण [१९९१-९२]

१] पौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	५२५	२०८०९
२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	१५	५०२

ब] तांत्रिक शिक्षण

[१९८९-९०]

१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	२	११२
२] इतर [खाजगी]	संख्या	उ. ना.	९९
२] शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या	उ. ना.	४२८४४

३] तांत्रिक व व्यवसायीक शिक्षण संस्था

१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	१६	१६६
२] इतर [खाजगी]	संख्या	उ. ना.	५९७
४] शासकीय व तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	२७५	१५५
५] अभियंत्यांची संख्या	संख्या	१०	उ. ना.

[पंधरा] परिवहन आणि दळणवळण [३१.३.९२]

१] एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	३९७	५४४०
२] रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	४६०	उ. ना.
३] एकूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकीत]	कि. मी.	२८५५	१७४४२४
४] राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि. मी.	१०८	२९५९
५] राज्य महामार्गांची लांबी	कि. मी.	५२२	३१०७६
६] महत्वांच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	५५७	३८९८४
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४४२	३९३१६
८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	१२०९	६२१५९

१.	२.	३.	४.	५.
[सोळा]	<u>मिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा</u>		१९९१-९२	१.४.१९९१
	<u>कठिण गावांची संख्या</u>	संख्या	४२२	१९१४
	१] खेड्यांना केलोला पुरवठा			
	अ] नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	१४८	३५१
	ब] कुपनलिका	संख्या	—	—
	क] ताध्या विहीरी	संख्या	१८	७०
	ड] विधेन विहीरी	संख्या	३५०	१७७
	२] तेंकरत किर्वा बैलगाडीने पुरवठा केली जाणारी गावे.	संख्या	१	उ. ना.
	३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे.	संख्या	उ. ना.	—
[सतरा]	<u>घर बांधणी [१९९१-९२]</u>			
	१] भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या.	संख्या	१३०	१७००
[अठरा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
	१] दा रिद्र. रेखेखाली कूटंबे [१९८२-८३]	संख्या लाखात	०.५४	३४
	२] जुने लाभार्थी	संख्या	३३०	उ. ना.
	३] नविन लाभार्थी [१९९०-९१]	संख्या	३२४२	उ. ना.
[एकोणविस]	<u>रोजगार मिर्षिती [१९९१-९२]</u>			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [कोटी]	०.०९	११.९४
	ब] जवाहर रोजगार योजना	—	०.१३	७.७१
[वीस]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना</u>			
	३१.३.१९९१.			
	आदिवासीकरीता आश्रम शाळा	संख्या	४	६०२

[८]

१.	२.	३.	४.	५.
[एकवीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना [१९९१-९२]</u>			<u>[१९९०-९१]</u>
	अ] मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	४	२२५०
	ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	३२८	१००२५०
[बावीस]	<u>जिल्हा नियोजन [१९९१-९२]</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद.	रु. कोटीत	८.९४	२९६९
	२] अनुसंधान भरून काढण्यासाठी तरतूद.	—"	२४.०९	निरंक
[तेवीस]	<u>नागरी पुरवठा [१९९१-९२]</u>			
	१] रास्त भावाची तुकाने १९९१-९२.	संख्या	५२४	३८७७६
	२] पुरविलेला एकूण साठा	"०००" टन	३८	उ. ना.
	३] शासकीय गुदासे [३१.३.९२]	संख्या	८	१२०१
	४] साठवण्याची क्षमता	"०००" टन	८६.८५	७४०

टीप :- [१] उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.